

UNDERLAG TILL PARKPLAN EKENSBERGS UDDE

Detta dokument innehåller en analys rörande den yttre miljön på Ekensbergs Udde och utgör underlag för Intresseföreningen Varvsekens fortsatta arbete inklusive den dialog som förs med externa aktörer. Analysen utgör samtidigt ett kompletteringsförslag till Stockholms Stads parkplan för Ekensbergs Udde. Dokumentet med tillhörande åtgärdsförslag har utarbetats av intresseföreningen i dialog med bostadsrättsföreningarna i Ekensberg.

Intresseföreningen Varvseken är bildad av de fyra bostadsrättsföreningarna i Ekensberg. Varvseken och dess verksamhet syftar till att skapa ett socialt forum för gemenskap och aktiviteter som vidmakthåller och stärker sammanhållningen bland de boende i området.

Föreningen har bland annat som uppgift att aktivt verka för områdets bästa i frågor som rör boendet, tillgänglighet och miljö. Här ingår bland annat skötsel av grönområden och strandpromenaden, kommunikationer till och från Ekensberg och utmaningar rörande trafik och parkeringsmöjligheter. Detta omhändertas genom att föreningen samverkar med Stadsdelsförvaltning, Trafikkontoret och andra aktörer samt genom det brukaravtal som intresseföreningen har med Stadsdelsförvaltningen.

1. ALLMÄNT

Parkmarken ligger på Ekensbergs Udde i Gröndal och sträcker sig längs Mörtvikens strand och upp mot Ekensberg Brygga. Stråket är relativt smalt och går intill vattnet där bland annat äldre pilar bidrar till områdets gröna rum. Promenaden längs vattnet har en trevlig rumslighet, småskalighet och fina sittplatser med vattenutsikt. Strandpromenaden utvidgas i väster till en park med skyddade gräsrum för lek, grillning och vindskyddat solbad. Här ligger även Ekenbergsskolans skolgård med bollplan (om än tillfälligt belagd med paviljong på grund av renovering). Norra delen av promenaden har en annan karaktär där stråket övergår till en kaj med ångbåtsbrygga och pendelbåtstrafik.

Området utgör en yta för gemenskap där både boende och människor från andra områden umgås. Här promenerar, joggar, badar och umgås människor i alla åldrar. Det är i grunden en avskild och rofylld miljö med fin skala. I området finns en grillplats och en badbrygga som nyttjas frekvent under årets varma månader. Områdets gröna miljö och utsikten över Mälarens vatten medger en tillflykt från stadens övriga, mer intensiva miljö.

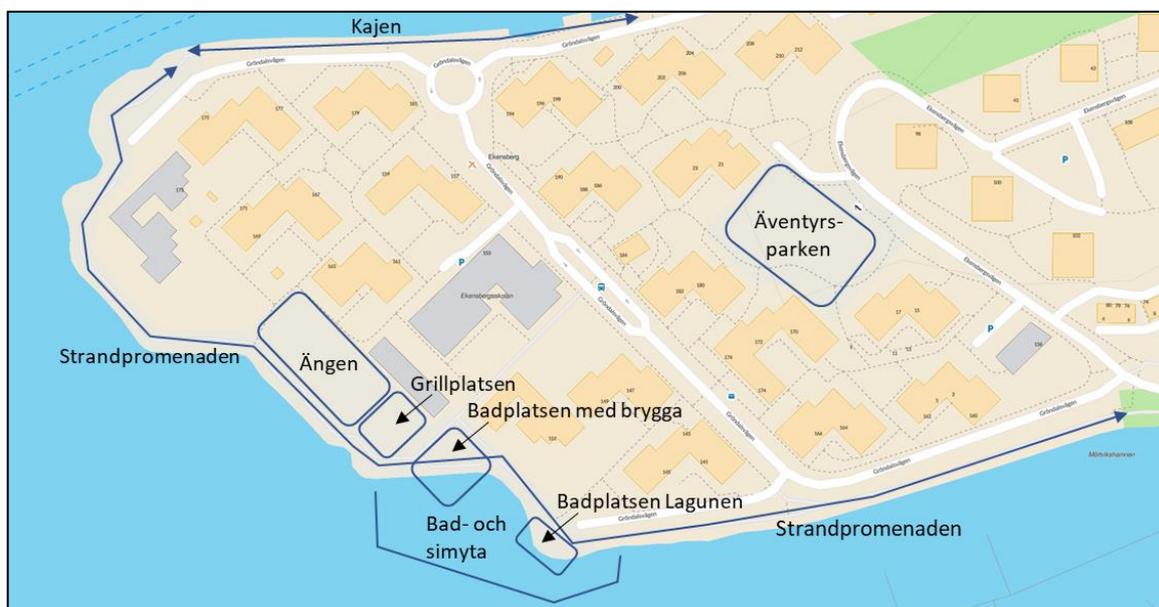
Den tidigare upplevda avskildheten har minskat under åren och antalet människor som nyttjar de gröna ytorna, strandpromenaden och badplatsen har ökat kontinuerligt. Ett antal nya bostadsområden och bostadshus har under senare tid etablerats vilket har fått till följd att antalet besökare utöver de boende på Ekensbergs Udde har ökat. Det behov av renhållning och underhållning som alltid funnits har därav eskalerat.

Varvseken har ett brukaravtal för parkområdet, vilket ger intresseföreningen möjlighet att själva genomföra vissa åtgärder, men huvuddelen av underhållsansvaret ligger på Stadsdelsförvaltningen. Brukaravtalet är positivt för de boende och med grund i detta tillsammans med intresseföreningens ansvar relativt de fyra bostadsrättsföreningarna kan en fortsatt dialog föras med Stadsdelsförvaltningen och andra avgörande aktörer.

Analysen av den yttre miljön på Ekensbergs Udde som nu följer utgör grund för denna dialog.

2. OMRÅDEN

För tydlighetens skull har området delats upp i åtta (8) delar där varje yta analyserats utifrån sina specifika värden, fördelar och brister. De allmänna ingångsvärden och förslag som redovisades ovan är omsättningsbara på samtliga dessa delområden.

2.1. Kajen

Kajen omfattar här den stenbelagda ytan med metallstaket som går längs vattnet mot Stora Essingen inklusive ångbåtsbryggan med pendelbåtstrafik. Kajen nyttjas av fotgängare, löpare och cyklister för rekreation, men även av människor som väntar på pendelbåten eller båttransport till Drottningholms slott. Flera bänkar för vila finns. Promenaden är populär och antalet människor som nyttjar denna har ökat de senare åren, särskilt när promenaden längs vattnet nu är öppen hela vägen till Gröndal.

2.1.1. Analys

Kajen är generellt sett välskött och här föreligger inga större problem avseende nedskräpning eller växtlighet som påverkar atmosfären negativt. Ett undantag är dock

sträckan mellan kajen och Gröndals strand, där möjligheten att slänga skräp är begränsad. De buskar som löper längs kajen hålls på lämplig höjd och planteringarna som finns vid ångbåtsbryggan underhålls på ett bra sätt. Ett undantag är vid kajens västra del där begränsad belysning i kombination med hög växtlighet leder till otrygghet.

Belysningen längs kajen är god, särskilt efter att hållplatsen för pendelbåten försetts med bättre belysning. Det finns dock passager som är mörka och som därför upplevs otrygga, särskilt vid den västra delen av kajen i anslutning till vändplatsen. Här förekommer, i skydd av mörkret, en del oegentligheter.

2.1.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att Stadsdelsförvaltningen fortsatt underhåller buskar och planteringar längs kajen i samma omfattning som tidigare, men att större kraft läggs till den västra delen av kajen för att öka tryggheten där.

Dessutom rekommenderas att Stadsdelsförvaltningen fortsatt underhåller belysningen på ett bra sätt längs kajen och överser hur belysningen vid västra änden av kajen kan utökas.

Stadsdelsförvaltningen bör vidare uppföra ett väderskydd vid pendelbåtsbryggan där de som väntar på båten kan uppehålla sig i regn och rusk.

Varvseken rekommenderar även att möjligheten att slänga skräp mellan kajen och Gröndals strand ses över.

2.2. Strandpromenaden

Strandpromenaden sträcker sig från Mörtviken till det som här benämns Kajen. Promenadstråket utgörs av en asfaltsbelagd gång som löper längs vattnet och som nyttjas av både fotgängare, löpare och cyklister. Promenaden är populär och antalet människor som nyttjar denna har ökat avsevärt under de senare åren. Även antalet hundar som rastas längs promenaden har ökat. Flera bänkar för vila finns. De gröna ytorna längs strandpromenaden nyttjas även för solbad, picknick och fiske.

2.2.1. Analys

Stadsdelsförvaltningen har under åren ökat graden av röjning av sly och buskar längs strandpromenaden, vilket är positivt. Dock så växer det avsevärt snabbare än vad röjningen i nuvarande takt klarar av. Den mängd sly och buskage som finns tar inte bara bort strandkänslan, den utgör även gömslen för skadedjur såsom råttor.

De bänkar som finns längs strandpromenaden omges på vissa platser av buskage som ibland växer sig så höga att det upplevs otryggt att sitta på dessa bänkar. Bänkarna utsätts ibland även återkommande för klotter vilket tar ner trivseln.

Utöver detta har den stora mängden individer som nyttjar promenaden medfört en ökad mängd skräp och hundbajspåsar. Papperskorgarna blir ofta överfyllda och skräp inklusive olika former av matrester hamnar på marken, vilket ser otrevligt ut och drar till sig råttor.

Belysningen längs promenaden är relativt god, men det finns passager som är mörka och som upplevs otrygga. Detta gäller särskilt vid norra änden av promenaden i anslutning till vändplatsen där promenaden övergår till kaj. I skydd av mörkret förekommer med jämna mellanrum olika former av oegentligheter här.

Utöver ovanstående så finns risk för incidenter då det relativt smala promenadstråket nyttjas av både fotgängare och cyklister.

2.2.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att Stadsdelsförvaltningen fortsatt underhåller belysningen på ett bra sätt längs strandpromenaden.

Här rekommenderas även att Stadsdelsförvaltningen utökar omfattningen och frekvensen rörande röjning av sly och annan mellanhög vegetation för bibehållen strandkänsla och ökad trygghet längs promenad och vid bänkar. Här bör övervägas om inte vissa buskplanteringar längs promenaden ska rensas och ersättas med gräs.

Vidare rekommenderas att möjligheten att slänga skräp respektive hundbajspåsar utökas och att tömning av befintliga papperskorgar sker mer frekvent.

Avslutningsvis rekommenderas att strandpromenaden förses med skyltar som finns på andra platser i staden där det framgår att cykling ska ta hänsyn till fotgängare.

2.3. Bad- och simyta

Det som här benämns bad- och simyta utgörs av det område där både barn och vuxna badar utgående från badbryggan eller från det som här kallas Lagunen. Antalet badgäster är högt och har ökat under åren. Här ingår både boende, skolbarn och besökande. Ytan nyttjas till del även av båtar som hör hemma i Ekensbergs Båtsällskap i Mörtviken eller som tillfälligt besöker området.

2.3.1. Analys

Det finns ingen naturlig eller anlagd avgränsning mellan de som badar och båttrafiken, vilket gör att båtar ibland passerar nära de badande både ovarsamt och snabbt. Tillkommer gör det faktum att vissa badande simmar tvärs över viken till andra sidan. Sammantaget föreligger risk för incidenter med allvarliga personskador.

2.3.2. Åtgärdsförslag

Här har inte Varvsekens intresseförening funnit några lämpliga åtgärdsförslag utan det är den enskildes ansvar att simma på ett så säkert vis som möjligt.

2.4. Badplatsen Lagunen

Lagunen (även kallad Smutten) består av en liten gräsyta vid vattnet inklusive en badplats med stenar som formar en liten lagun. Ytan är populär och nyttjas av både enskilda och barnfamiljer för utflykter, solning och bad. Även här har antalet besökare ökat.

2.4.1. Analys

Lagunens utformning och utseende bidrar till områdets trivsel och dess gröna karaktär på ett bra sätt, men det finns ett antal problemområden. Då endast en papperskorg finns i anslutning till Lagunen så fylls denna omgående, med nedskräpning på marken till följd.

Mer allvarligt är dock att slitaget på gräsmatta och den underliggande skyddsduken är omfattande, vilket medför att den eventuellt hälsovådliga fyllningsmassan exponeras för både barn och vuxna. Det stora nyttjandet av ytan medför även att jord och fyllningsmassa försvinner efterhand och detta inkluderar även den grund som stensättningen i vattnet förlitar sig på. Risk föreligger att de stora stenarna blir lösa och orsakar allvarliga klämskador, men även att bottensegmentet frigörs.

2.4.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att Stadsdelsförvaltningen, i dialog med Varvsekens intresseförening, ser över möjligheterna att byta ut och förstärka markmattan inklusive plantera nytt gräs. Detta för att bibehålla dess gröna karaktär och skydda från den eventuellt hälsovådliga fyllningsmassan.

Dessutom rekommenderas att de stenar som formar den så kallade Lagunen förankras för att undvika skador.

Varvseken rekommenderar även att möjligheten att slänga skräp utökas genom fler eller större papperskorgar samt att tömningen under sommarhalvåret blir mer frekvent.

2.5. Badplatsen med brygga

Badplatsen utgörs av en öppen yta belagd med stenplattor. På badplatsen finns ett antal bänkar och en pergola i metall. Här finns även intresseföreningens badbrygga som ägs och underhålls av intresseföreningen. Badplatsen med tillhörande badbrygga är en mycket populär del av parkområdet som nyttjas frekvent, särskilt under årets varma månader. Antalet besökare till och nyttjare av badplatsen och bryggan har ökat avsevärt de senare åren. Dessutom används badplatsen i stor omfattning av barnen på Ekensbergsskolan och då särskilt under eftermiddagarna när fritids tar vid.

2.5.1. Analys

Badplatsens bänkar nyttjas i stor omfattning och slitaget blir därför stort. Här föreligger brister i underhållet, både vad avser underhållsmålning av bänkarna och rensning av ogräs i anslutning till dessa. Den metallpergola som finns på badplatsen nyttjas främst för att hänga upp handdukar och flytvästar vilket leder till att dess befintlighet kan ifrågasättas. Det förekommer även att barn klättrar i metallpergolans, med den skaderisk detta medför.

Antalet besökare är stort och trots att den befintliga papperskorgen är stor så är möjligheten att slänga skräp inte tillräcklig. Dessutom töms papperskorgen inte tillräckligt frekvent under sommarmånaderna.

Badplatsen omfattar även strandkanten och kommunens rensning av sly och annan vegetation har förbättrats under åren. Det förekommer dock att denna rensning dröjer, vilket både tar bort strandkänslan och ger en hemvist för skadedjur.

Besökande som inte har nära till egen bostad genomför dessutom sina toalettbekov i de buskage som ligger i anslutning till badplatsen, vilket förtydligas nedan under "ängen".

Badbryggan ägs av intresseföreningen och den renoverades på föreningens bekostnad under våren 2019. I det hyresavtal för platsen som Varvseken har med Exploateringsnämnden framgår bland annat att Varvseken är skyldig att tillse att badbryggan är tillgänglig för allmänheten och inte spärras av hinder, att livboj finns, att båtar ej förtöjs vid bryggan, att bottenkontroller sker 1–2 gånger per år samt att sopor från badbryggan omhändertas i egna papperskorgar. Dessutom är Varvseken skyldig att teckna och inneha en ansvarsförsäkring.

Trots nämnda renovering så blir bryggan stundtals väldigt hal och det föreligger halkrisk vilket upplevs som otryggt av vissa badgäster. Nyttjande av bryggan sker på egen risk, men det finns ändå anledning att se över hur halkan kan reduceras.

Antalet nyttjare medför ofta trängsel vid bryggan, särskilt då skolans barn badar på eftermiddagarna. En tanke har varit att undersöka möjligheten att öka storleken på bryggan. En ökad storlek minskar sannolikt trängseln och kan även bidra till att minska olycksrisken, men det kan också medföra att antalet besökare ökar.

Badbryggan nyttjas som nämnts ovan frekvent av skolan, med både trängsel och ökat slitage som följd. Här skulle dels en schemaläggning och ett delat kostnadsansvar för underhållet kunna minska oönskade friktioner.

Ett alternativ till att badbryggan sköts av intresseföreningen är att kommunen övertar ansvaret för en brygga. Detta kan dock medföra ett antal kanske oönskade effekter. En överhängande risk är att badplatsen då blir utan brygga under en tid, oklart hur länge detta skulle vara. Ett annat orosmoln är att badplatsen med brygga då ytterligare "annonseras" som ett allmänt bad vilket bedömt bidrar till att öka antalet besökare ytterligare med de konsekvenser detta ger.

Avslutningsvis bör nämnas att båtar ibland lägger till vid bryggan. Ofta är detta för att endast släppa av eller ta ombord passagerare, men ibland förtöjs båtar under längre tid, trots att anslag finns som förbjuder detta. Enskild har dock inte rätt att flytta på förtöjda båtar och intresseföreningen är då beroende av att sjöpolisen eller motsvarande vidtar åtgärder.

2.5.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att intresseföreningen fortsatt för dialog med Stadsdelsförvaltningen om deras ansvar för underhållet av badplatsen. Här rekommenderas även att Stadsdelsförvaltningen, i dialog med Varvseken, ser över eventuell uppdatering av badplatsens möblemang. Metallpergolans bör förses med någon form av växtlighet som den ursprungligen var avsedd för.

Vad gäller badbryggan rekommenderas att denna fortsatt ägs och underhålls av Intresseföreningen i nuvarande form. Möjligheten att reducera halkrisken bör ses över.

Vidare rekommenderas att intresseföreningen för en dialog med Ekensbergsskolan för stöd avseende underhåll med anledning av skolans nyttjande av bryggan.

Avslutningsvis rekommenderas även att skolan tydliggör de tider där bryggan nyttjas och kanske begränsar trängseln så att boende som ej önskar trängas kan undvika dessa tider.

2.6. Ängen

Ängen utgörs av den park som sträcker sig från badplatsen/bryggan till asfaltsgången hitom Förskolan Udden. Genom växtlighet och upphöjningar bildas här tre mindre områden, inklusive grillplatsen, som ger skyddade gräsrum för lek, grillning och vindskyddat solbad. Ängen bidrar stort till områdets trivsel och dess gröna karaktär. Den nyttjas frekvent av både boende och tillresta. Skolan nyttjar ofta ängen för lek och idrottslektioner, särskilt nu när den befintliga skolgården är i dåligt skick och fotbollsplanen är borttagen.

2.6.1. Analys

Området innehåller en omfattande mängd buskage och sly som inte bara utgör gömslen för skadedjur utan även nyttjas av besökare för att göra sina *toalettbehov*. Toalettbesöken i buskagen har ökat avsevärt under de senare åren och det gäller både urin och avföring. Detta är inte bara otrevligt utan medför även en hälsorisk för de som uppehåller sig här.

Gräsmattorna på ängen är i dåligt skick och har efterhand mer och mer övergått till jord och lera. Detta beror delvis av att de träd som finns på och i anslutning till ängen har vuxit sig både höga och täta, vilket tar bort nödvändigt solljus.

2.6.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att parkens gröna karaktär bibehålls inklusive de tre avgränsade rummen, men att Stadsdelsförvaltningen genomför en kraftfull röjning av sly och buskage på och i anslutning till Ängen. Här rekommenderas även att en ny och mer långsiktig helhetslösning implementeras där områden med sly/buskage ersätts med gräs.

Varvseken rekommenderar även att trädbeståndet på och i anslutning till Ängen ses över för att säkerställa ett bättre ljusinsläpp för gräsmattorna. Här skulle antalet träd kunna reduceras något samtidigt som kvarvarande träd beskärs för att minska höjd och täthet. Här rekommenderas samtidigt att nya gräsmattor anläggs då de befintliga till stor del bedöms vara utom räddning.

2.7. Grillplatsen

Grillplatsen utgörs av ytan längst österut på det som kallas Ängen och omfattar en grill med tak, konstgräsbelagd markyta och möblemang. Grillplatsen har anordnats och underhålls av Varvsekens Intresseförening för att bidra till ökad samvaro i området. Det anlagda konstgräset ersatte en lerig gräsmatta som var i bedrövligt skick, vilket ledde till ytans ökade trivsel och användbarhet. Grillplatsen är populär yta och nyttjas av både boende, skolan och besökande, även om de boende ofta grillar på sina gårdar istället.

2.7.1. Analys

Antalet besökande som nyttjar grillplatsen har ökat under åren och grillens befintlighet bidrar till att nyttjande av engångsgrillar med tillhörande nedskräpning och brandrisk hålls nere.

De flesta som använder grillplatsen gör det på ett ansvarsfullt sätt och visar hänsyn till både de boende och miljön. Ibland förekommer dock att externa sällskap anordnar fester som både är högljudna och långvariga, vilket påverkar de boende negativt. Här ingår även att vissa sällskap inte städar efter sig och låter sopor ligga kvar på marken, vilket påverkar trivseln och drar till sig skadedjur.

Besökande som inte har nära till egen bostad genomför dessutom sina toalettbehov i de buskage som ligger i anslutning till grillplatsen, vilket belystes ovan under "ängen".

Det förekommer även att besökande nyttjar gångbanan genom skolområdet för att transportera tillbehör till grillplatsen/badplatsen, vilket kan medföra risk för personskador.

Möblemangent vid grillplatsen utsätts för en hel del slitage och det medför både arbete och ekonomiska konsekvenser för intresseföreningen. Dessutom flyttas grillplatsens möbler ibland iväg då bord saknas i de metallpergola som finns vid strandkanten och badplatsen.

2.7.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att grillplatsen endast förses med möblemang och grill vid de tillfällen där intresseföreningen avser genomföra aktiviteter på denna plats. Detta minimerar arbetsinsats och ekonomisk kostnad, samtidigt som grillplatsen kvarstår som möjlig facilitet för de boende.

Samtidigt rekommenderas att stadsdelsförvaltningen ser över och kompletterar de bord och bänkar som ska finnas längs strandpromenaden och då särskilt i de två pergolaplatserna.

På sikt rekommenderar Varvseken att möjligheten till en fullständig nedmontering av grillplatsen överses. Detta för att kunna återställa ytan till naturlig parkmark. Detta bör då ske parallellt med att stadsdelsförvaltningen eventuellt anlägger nya gräsmattor på "ängen".

I övrigt gäller de rekommendationer som nämndes ovan för "ängen" även vid grillplatsen.

Varvseken rekommenderar även att Stadsdelsförvaltningen tillser att en avspärning för biltrafik återinstalleras. En sådan hänglåsförsedd anordning fanns tidigare i anslutning till Gröndalsvägen där skolområdet börjar.

2.8. Äventyrsparken

Äventyrsparken består av en relativt nyrenoverad lekplats, grillplats och ett takförsatt gammalt luftvärnsvärn inrett med långbord. Dessutom finns ett värn som är igenfyllt vars funktion är begränsad, utöver att det kan användas som utsiktsplats ut över Mälarens vatten. I parken finns även en odlingsyta för de boende, en del av stadsdelens satsning på närodling. Antalet människor som nyttjar Äventyrsparken är dock relativt lågt.

2.8.1. Analys

Antalet människor som nyttjar Äventyrsparken är lågt, särskilt i jämförelse med övriga ytor i området. Orsaken till detta är oklar, men det kan bero på dess geografiska avskildhet och "konkurrensen" från de mer strandnära områdena och de lekplatser som finns på de gårdar som ligger i nära anslutning.

Inför renoveringen av Äventyrsparken inlämnades en del förslag, t.ex. klättervägg, studsmatta i marknivå och utomhusgym. Dock så fick inga av de inskickade förslagen något gehör.

Det är för närvarande bra belysning i området, men omvårdnaden av buskar och annan växtlighet är något eftersatt. Dessutom är det bristande soptömning i området, särskilt under sommarmånaderna när nyttjandet av Äventyrsparken är mer frekvent.

2.8.2. Åtgärdsförslag

Varvseken rekommenderar att Stadsdelsförvaltningen fortsatt underhåller belysningen på ett bra sätt, vilket bidrar till trygghet och attraktivitet.

Varvseken rekommenderar även att Stadsdelsförvaltningen utökar omfattning och frekvens av beskärning av den växtlighet som finns i området. Samtidigt bör tömning av befintliga papperskorgar ske mer frekvent, särskilt under sommarmånaderna.

Avslutningsvis föreslås att det fyllda värnet bibehålls, men att detta utvecklas för ökad nytta genom att placera en trappa och en utkiksbänk, stora blomkrukor eller motsvarande.